

1: Razstava o Ljubljanskem barju je bila prvi projekt novo-ustanovljene Ljubljanske sekcije DOPPS. Ob njenem nastajanju smo med seboj odkrili številne fotografske talente. Razstava je bila na ogled v nekaterih barjanskih občinah in je trenutno na ogled v prostorih DOPPS.
foto: Tomaž Mihelič

2: Leta 1997 smo na Barju postavili 12 večjih gnezdilnic, ki nam jih je podaril Zavod za gozdove Slovenije. V vseh teh letih so gostile veliko število najrazličnejših gostov: škorce (*Sturmus vulgaris*), brgleza (*Sitta europaea*), čebele (Apidae), sršene (*Vespa crabro*), podleska (*Muscardinus avellanarius*) in tudi velikega skovika (*Otus scops*).
foto: Damijan Denac

Zgodovina Ljubljanske sekcije DOPPS

//Katarina Denac

Oktobra 1997 je na enem DOPPS-ovih predavanj stopil Borut Štumberger k meni in mi odločno dejal: »Čas je, da Ljubljanci ustanovite svojo sekcijo. Naredite to!« Brez besed sem prikimala, misleč, da je to pač eden takih predlogov, ki padejo med prijateljskim druženjem, potem pa utonejo v pozabo, ker ni nikogar, ki bi jih uresničil. Očitno je Borut prebral moje misli, saj ni pustil, da bi zamisel šla po poti mnogih predlogov za delovanje in obljubil pomoč. V Ljubljani in njenem širšem zaledju je takrat ptice opazovalo nekaj sto DOPPS-ovih članov, vendar je bilo med nami malo povezav in skoraj nič skupnih akcij. Ljubljansko sekcijo DOPPS smo ustanovili 6.11.1997, potem ko je sklep o njeni ustanovitvi sprejel Upravni odbor DOPPS na seji 15.10.1997. Dogovorili smo se, da bomo svoje delovanje osredotočili predvsem na bližnje Ljubljansko barje. Z začetniškim elanom smo prevzeli organizacijo ornitoloških izletov in predavanj za celo Slovenijo (z izjemo Štajerske, ki jo je pokrivala takrat že izkušena Štajerska sekcija DOPPS). V izobraževalni proces smo želeli vključiti tudi šole, kar pa nam je uspelo le delno. S skupnimi močmi smo pripravili razstavo Ljubljansko barje – osrednje slovensko naravno bogastvo, ki je nato potovala po barjanskih občinah, na ogled pa je bila tudi na Oddelku za biologijo Biotehniške fakultete. Izbor posnetkov smo opravili na posebnem srečanju, kjer so fotografi, ki so želeli nesebično prispevati k skupnemu projektu, predstavili najlepše in najboljše posnetke. Zagon je bil tako močan, da so nekateri izmed njih v naslednjih dneh pohiteli na Barje in poslikali še manjkajoče motive. Tako se je Jože Osredkar odpravil na Sv. Anjo in posnel panoramsko sliko Ljubljanskega barja, ki smo jo nujno potrebovali.

Zavod za gozdove Slovenije nam je leta 1997 prek Mirka Peruška podaril več kot deset gnezdilnic, primernih za čuka. Namestili smo jih na osrednjem delu Ljubljanskega barja. V njih sicer v vseh teh letih ni gnezdil noben čuk, zato pa so jih z velikim veseljem sprejeli škorce, poljski

vrabci, brglezi, velike sinice, čebele in sršeni. Med letošnjim pregledovanjem smo v eni izmed njih zmotili podleska, ki je najprej potrpežljivo prenašal našo radovednost, nato pa ob prebližnjih pogledih kakor veverica poletuša razširil in sploščil kožo na bokih ter odjadral proti tlam. V letu 1998 smo začeli s popisom velikega skovika na Ljubljanskem barju, ki je prerasel v ornitološki monitoring z najdaljšim stažem v Sloveniji. V letošnjem letu smo ga opravili že sedmič in v tem obdobju pridobili številne pomembne podatke o izbiri habitata te vrste. Veliki skovik pa ni bil edina vrsta sove, ki smo se ji posvetili. Konec maja 1998 smo namreč člani sekcije pomagali pri popisu kozač na Ljubljanskem vrhu, ki ga je organiziral Al Vrezec. Tistega dne sem na vrat na nos pridrvela iz Bal na Hrvaškem, kjer je Zlata Vahčič vodila svoj prvi (nepozabni!) ornitološki izlet. Popoldne sva s Petrom Legišo prevozila nama dodeljeno traso na Ljubljanskem vrhu, da bi se z njo seznanila pred nočjo. Ko je šlo zares, naju je že takoj na prvi točki pričakal samec, ki se je odzval na posnetek. Zatem me je Peter zaradi pozne ure zapustil, jaz pa sem nadaljevala popis. Kmalu sem srečala navdušene popisovalce Ala Vrezca, Tomaža Jančarja in Marijana Trobca, ki so mi – varno skriti v robustnem terenskem avtu – hiteli razlagati, kako so malo pred tem po cesti zasledovali medveda. Najbrž je odveč pojasnjevati, da se mi je spričo juga, neugledne lupinice, v kateri sem popisovala, in dejstva, da sem ostala sama, naredil v grlu debel cmok, ki je pričel izginjati šele potem, ko sem z največjo možno hitrostjo po makadamski cesti zapustila Ljubljanski vrh in se vrnila domov.

Na posvetu o sožitju na zahodnem delu Ljubljanskega barja (Vrhnika, 26.11.1998) smo predstavili tamkajšnjo ornitofavno, njeno ogroženost in načine varstva. V poplavi različnih mnenj in predlogov, kaj narediti na Barju, smo bili eni redkih, ki iz njega nismo želeli iztisliti kar največ koristi zase, temveč smo v ospredje postavili naravo.

K sodelovanju so nas povabili tudi na Radiu glas Ljubljane, kjer smo pripravili oddajo o hranjenju ptic pozimi ter predstavili poslanstvo in program DOPPS.

Po letu 2000 so vaje Ljubljanske sekcije DOPPS prevzele sveže moči, zlasti Vojko Havliček in upanje zbujujoča četa mladih ornitologov, ki zaključujejo študij na Oddelku za biologijo Biotehniške fakultete. ●

Ljubljanska sekcija DOPPS – drugi del // Žiga Iztok Remec

1: Ob ponovni oživitvi Ljubljanske sekcije je le-ta poleg ljudi s svežim zaletom dobila tudi profesor za svoja srečanja, ki pa ga je bilo treba šele urediti in narediti domačega.
foto: Vojko Havliček

2: Ponovno so zaživele tudi nekdanji četrtkovi večeri, zdaj torkovi. To je čas za izmenjavo izkušenj, porajanje idej za delo v sekciji ter ogled diapozitivov z motivi iz narave. Dare Fekonja nas je navdušil s svojo zbirko.
foto: Ivan Kogovšek

3: Na Vrbovskih talih na Barju bo potrebnega še nekaj dela, da se bo grmišče spremenilo v nekoč že ekstenzivno obdelovan močvirni travnik, habitat nekaterih travniških vrst ptic.
foto: Vojko Havliček

Kadar ljudje, ki ne živijo v Ljubljani, govorijo o Ljubljančanih, zanje še vedno radi uporabljajo vzdevek žabarji. Ta oznaka se drži Ljubljančanov zaradi Ljubljanskega barja, prestolnice najbližjega območja Natura 2000. Kadar pomislim na ljubljanske ornitologe, ugotovim, da nam ta vzdevek popolnoma pristoji. Skoraj vedno, ko se polni vtisov vračamo z izleta ali popisa, smo do pasu umazani od blata in do kože premočeni od dežja.

Prav tak, žabarski, je bil tudi začetek drugega poglavja Ljubljanske sekcije DOPPS. Začelo se je torej na morostu, kakor domačini s popačenko iz nemščine še vedno pravijo Barju. Zbrali smo se na slabih tridesetih hektarih zaraščene Barja, ki ga zdaj večina ljubljanskih ornitologov pozna pod imenom Vrbovski tali. Potekala je akcija, katere namen je bil posekati grmovje, ki je zraslo zato, ker območja nihče ni vzdrževal. Tako naj bi ponovno ustvarili travnik, okolje, v katerem živi večina ptic, značilnih za Ljubljansko barje. Delo je bilo težko, letos je stroj za to nalogo potreboval kar nekaj dni. Vsi smo bili kljub temu zagnani in neomajni v namenu, da nalogo izpeljemo. Pol dneva garanja pa je bilo premalo. Bili smo utrujeni, a zadovoljni z opravljenim delom. Ob toplem ognju smo se pogovarjali o tem in onem. Beseda je nanesa tudi na zamisel o pogostejšem druženju članov DOPPS. Vsi smo se navdušeno strinjali, da bi bilo lepo in koristno, če bi se lahko člani društva dobivali v nekem "svojem" prostoru.

Tako smo iz te ideje spomladi leta 2002 spet oživili četrtkove družabne večere. Začelo se je tam, kjer se je končalo: v prvih prostorih društva na Žibertovi ulici 1. Prvi večeri niso bili ravno tisto, kar smo pričakovali. Namesto polne sobe navdušenih ornitologov se nas je zbrala le peščica. Toda z vsakim četrtkom nas je prišlo več in z vsakim preteklim tednom je druženje postajalo bolj zanimivo. Večere smo si kmalu začeli krajšati s tematskimi »dia večeri«. Na začetku so bili posnetki ornitološko obarvani, kot se za

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic tudi spodobi. Hitro pa smo spoznali, da nas poleg ptic v naravi navdušuje tudi veliko drugih živali in rastlin. Tako so večere kaj kmalu krasile tudi slike prečudovitih rastlin in metuljev ter drugih živali. Ob kakovostnih slikah smo ugotovili, da je med nami kar nekaj odličnih fotografov in precej takih, ki bi to radi postali. Tako smo pričeli prinašati svoje slike na ogled in oceno mojstrov.

Sekcija se je prebudila! Sklenili smo, da je čas, da določimo tudi svoje formalno vodstvo. Čast in naloge predsednika Ljubljanske sekcije DOPPS so zaupali meni. Nismo počivali, ampak takoj sestavili seznam izletov in akcij, ki naj bi jih izpeljala naša sekcija. Idej nam ni nikoli manjkalo in prvi načrti so bili hitro tu. Med prvimi akcijami je bilo pletenje gnezdilnih košar za malo uharico, stalno prebivalko Ljubljanskega barja. Na akciji smo se naučili plesti košare iz vrbovih vej. Ko smo končali, so bile tako lepe, da se jih ne bi branili niti v Ribnici. V naslednjih tednih smo košare postavili na Barje. V eni je mala uharica naredila gnezdo že drugo leto.

Ena izmed akcij, ki je vsem ostala v spominu, je bilo tudi čiščenje stene za vodomca na reki Ljubljanici. Nekega spomladanskega jutra, ko se je sonce ravno prebijalo skozi meglo, smo se s čolni odpravili po Ljubljanici navzgor proti Barju. Oboroženi smo bili z lopatami in motikami, da bi očistili kos brežine, prerasle z rastlinjem. Tako očiščena stena je primeren gnezdilni habitat za vodomca. Akcija je bila še toliko bolj zanimiva zaradi vožnje s čolni. Tu pa se nam je pripetila zanimiva prigoda: psička našega člana Vojka je zaradi želje, da bi bila z gospodarjem, skočila z brega v vodo in odplavala proti čolnu, v katerem je sedel Vojko. Ko smo premočeno psičko vleklí v kanu, bi kmalu končala v vodi še polovica članov naše odprave. Poleg teh dveh akcij naše članstvo najbolj pozna akcijo krmilnice za vrtce, v kateri smo v obdobju dveh let štiridesetim ljub-

ljanskim vrtcem izdelali in podarili krmilnico za ptice. Ob vsaki predaji krmilnice smo otrokom pripravili tudi zanimivo predavanje o pticah v okolici naših domov in kako ter zakaj jih krmimo.

Jeseni 2003 - drugo leto ponovnega obstoja Ljubljanske sekcije DOPPS - smo za boljšo komunikacijo med člani vzpostavili e-poštno skupino. Skupina se je hitro prijela in kmalu smo razglabljali o problematiki vetrnih elektrarn, o lokacijah za opazovanje ptic in drugih stvarih. Pretok informacij od časa do časa tudi potihne, vendar se vsako pomlad, tako kot ptice, ponovno prebudi. Kot že dostikrat poprej tudi tokrat vabim vse, ki e-pošto naše skupine že prejimate, da nas razveselite s svojimi prispevki, vprašanji, vtisi in željami. Hkrati vabim vse, ki še niste člani naše skupine, da se nam pridružite. To lahko storite tako, da pošljete prazno e-pismo na elektronsko naslov lsdopps-subscribe@yahoo.com. Veseli vas bomo!

Konec leta 2003 je DOPPS dobil nove, prve lastne prostore, v okviru katerih je tudi Ljubljanska sekcija dobila svoj prostor za druženje, in sicer v pisarno preurejeno garažo. Ko smo si jo prvič ogledali, je bila v nič kaj zavidljivem stanju. Zato smo se odločili, da jo očistimo in prebelimo. Devetega februarja smo se zbrali v NAŠI garaži in se lotili beljenja in čiščenja. Fantje smo belili, da je barva letela na vse strani, dekleta pa so se posvečala težavnim detajlom, hkrati pa tudi čistila za nami. Ko smo končali, garaža ni bila več garaža, pa tudi pisarna ne, bila je nov prostor Ljubljanske sekcije.

Letos teče tretje leto ponovnega delovanja sekcije. V začetku so nekateri govorili, da nam nikoli ne bo uspelo ohraniti sekcije pri življenju. Morda so s takim govorjenjem hoteli v nas vzbuditi še večjo zagnanost, da bi se še bolj potrudili. Kakor koli že, prav velike podpore "starih mačkov" nikoli nismo bili deležni in prav zato je lahko vsak, ki je kakorkoli prispeval k delovanju sekcije, ponosen nase.

Upam, da nas v prihodnje obiše tudi kdo izmed tistih, ki v naših očeh še vedno veljajo za ornitološke legende.

V prihodnjih letih nas čaka trdo delo, da izpolnimo svoje cilje. Nekoč smo si bolj želeli kot pa si zastavili cilj, da bi bilo v sekciji aktivnih več kot pet odstotkov članov sekcije, torej približno 20 ljudi. Do tja je še dolga pot, vendar ni bojzani, da nam nekoč ne bi uspelo. Počasi narašča tudi število mlajših aktivnih članov naše sekcije, med najbolj zagretimi sta prav gotovo Tanja Šumrada in Jurij Hanžel. Oba že pišeta prispevke za Svet ptic in nam vneta posreduje svoja opažanja, ki kažejo, kje je glavna prihodnost sekcije - v mladih.

Še enkrat vabljeni vsi, mladi in stari, izkušeni in novinci, v našo družbo. ●

4: Za krmilnice zdaj skrbijo otroci in vzgojiteljice ljubljanskih vrtcev, za katere so člani sekcije pripravili tudi kratka predavanja o hranjenju ptic pozimi.
foto: Vojko Havliček

5: Pri izdelavi krmilnic ni bilo starostnih omejitev. Tisti malo bolj spretni so posamezne dele sestavljali v celoto, okornejše ročice pa so barvale krmilnice in sebe.
foto: Vojko Havliček